

i doista malo različen od pismenoga slovenskoga jezika. K tomu pako ima u ondašnjih učionah svake godine više manje Slovenacah iz Štajerske". —

Novice l. 1857: Volk Rimljan (Po nar. basni). Pripovedka o somovici ali o jelenskem zelji (Iz Varaždin. okol.). Pripovedka od starega Viničkega grada. Še nekaj o vroku. Osel kralj zverin. Pripovest o Kraljeviču Marku. Pripovedka o Fašenku in Vuzmu. Še nekaj o Rojenicah, pa o vrokih ali urokih. — Izgledi poezije slovenske v narečji Varaždinsko-Zagrebskem: „Na osmi strani vvoda Hirske čitanke za gornju gimnaziju I. se bere, da so Slovenci, ki živé na Horvaškem v Zagrebški, Varaždinski in nekdanji Križevski

županiji, marsikaj v svojem narečji pisali, da so večidel prozo rabili in skoro vsi pesništvo preskočili. Ker so v ti knjigi pesniški izgledi tega narečja izpuščeni, menim, da bi ne bilo od več, če bi „Novice“ radovednim in takih stvari željnim bravcom kako pesmico naznanile. Ljudje jih imajo sem pa tam nekaj prepisanih in nekatere izmed teh so jako med ljudstvom razširjene. Iz neke take zbirke (nekako l. 1780—1805) náte nekoliko pesemc, da bote vidili, kakšnega so duha in jezika (str. 208) na pr.: Od mladenčev in devojčic. Od protuletja (pomladi). Bratovska ljubezen. Od vremenitosti. Tiček in tičica. Od zajca. Od gizdavca. V prozi: Od kač. Od vučjega pastira. Od žune (žolne).

L i s t e k.

Listi slovenskega pesimista.

VIII.

Gospod urednik! Misli sem že in bal sem se, da mi nestane gradiva. Zdaj pa vidim, da je bil moj strah zaman. Tudi bi se moral listkar »Učit. Tov.« sramovati tožbe o nedostatku »sujetov«, ko so jeli jadovati celo v Maribor. Gradiva, kakor kaže, bode dovolj. Zato bodo drugi skrbeli. Čudim se le g. Postojinskemu, da se je ustrašil obsodbe. Prva sodba še ni tudi zadnja, sicer pa gre dandanes vse po — instancah. Prva obsodba ni vselej tudi zadnja, kakor ni prva sreča povsod tudi zadnja sreča. Ker ne bo premalo gradiva, ampak najbrž preveč, ne bi rad osamel v listkarskem — kakor se vidi in sliši — zelo sitnem poslu. Gradivo se je toraj jelo izvažati. Vsaka dežela pa izvažala le to, kar je nad domačo potrebo, ali se pa domače pridelke zamenjuje za take, kakršnih nimamo? Ker se mi slovenski učitelji ne sinemo omejevati samo na razmere — pridelke in izdelke — jedne same dežele, marveč na razmere vseh slovenskih pokrajin, videl bi rad, da bi se kmalu začela izvažati iz naše ljubljene domovine grda — nesloga, uvažati pa prav v velikih dimenzijah prijazna sloga.

Seveda bi bilo najbolje, ko bi spako nesloge izvažali še dlje kot do Maribora; sloga, ljubo sloga pa da bi jeli kar doma pridelovati.

Baš nesloga je danes moj »sujet«.

Neka mati je imela dva sina. Skrbno ju je odgajala. Vcepljala jima je v srce nauke o ljubezni do Boga in hvaležnosti do starišev, kako naj ljubita svojjo

domovino, naj bosta poštena in marljiva. Hudobni sosed, ki je že njuno mater sovražil in preganjal, gledal je z zavistjo, kako starejši sin dorasta. Mati ga pošlje po svetu. Bil je pošten dečko, in ni jej delal sramote. Ravnal se je po materinih naukih in skrbno podpiral rodni dom. V tem času je šel pa tudi že mlajši sin po svetu. In kakor so mladi ljudje radi živi in glasni, včasih tudi prešerni, hotel je kmalu več veljati kot starejši brat. Pozneje se mu je celo posrečilo, da ga je izpodrinil v neki imenitni službi. Zastran tega se pa starejši ni jezil. Ko mu je mlajši nekoč grozil, da tudi matere ne sme več podpirati, ker je to za pravo le njegovo delo in dolžnost, ponudil mu je roko: »Brate, pokaj se hudeješ? Ničesar Ti nisem učinil. Če sem starejši od tebe, pač ni moja krivda; če sem prej, ko ti nisi mogel, sam podpiral ljubljeno mater, zopet ni moja krivda; če se Ti zdaj jeziš na me in bi bil rad vse sam pri materi, tudi ni moja krivda. Tega, kar je bilo, Ti ne bodeš izpremenil. Tu je moja bratska roka: prijatelja bodiva in prijateljski podpirajva mater. Če ti ni prav, da jo skupno, dajva jo vsak za se po svoji moči. Kdor zna bolje, široko mu polje«.

Mlajšemu bratu pa to ni ugajalo. Trdil je, da je on najmlajši sin, katerega je mati najraje imela, da ima on tudi mater najraje, on . . . on in le on.

Mati je žalostno gledala nesrečni razpor.

S časoma se je ta bratovska pravda raznesla čez hrib in dol širom mile Slovenije. Skoro vsakemu je bilo več ali manj znano o čudnih bratih. Kadar sta se doma sešla, ponovil se je stari »ravs-kavs«, kolikor je bilo mogoče bolj živo, ker mlajši je trdil, da tisto

»čincanje za plotom« ne velja. Človek mora biti odločen. Nemaikrat je poslušala na ulici množica ljudi čudni prepir. Kakor povsod, tako sta bili tudi med njimi kmalu dve stranki. (Saj je mnogo ljudi na svetu, ki ničesar ne mislijo). Jedni so se ptezali za mlajšega, drugi za starejšega brata. Večina je pa stala mirno, zmajevala z glavami in se posmehovala. Ko sta se brata v jezi in ne z najlepšimi pozdravi razhajala, spremljali so ja prijatelji na obe nasprotni strani. Obe stranki sta odločno trdili svoje pravice in svojo neomadeževano narodno čast ter prepevali:

»Živeli Slovenci
Na vse večne čase!«

Hudobni sosed je pa dostavil:

»Vedno se in pridno
Trgajte za lase!«

Z vednim zbadanjem sta drug drugemu kopala prezgodnji grob. Zadnji čas nista že imela med ljudmi

in celo med svojimi prijatelji nobene veljave več. Tužno je plakala mati na ranih grobovih svojih sinov. Zlobni sosed si je pa zadovoljno mel roke govoreč sam s seboj: »Posrečilo se mi je!« —

Gospod urednik! Vem, da ste že mislili čitajoc to fantazijo: pesimist je danes zgrešil pravo adresno. Ne, ni tako! Hotel sem pokazati primer posledkov žalostne nesloge. Saj se tudi pripovedi časi začenjajo z »eksepelnom«. Tudi pravijo, da so nauki v obliki povesti posneti bolj umljivi. Če so osebe komu kaj znane, ne morem pomagati. Čast mi je prištevati se zmernim realistom in osebe svoje jemljem iz vsakdanjega življenja, najraje iz sedanjega časa, kojih mi ni treba daleč iskati.

Gospod urednik! Če potrebujete še kakšnega pojasnila, evo me! Moja vest je čista. Niti obsodbe se ne bojim! Če se bode nadaljevalo o novem letu začeto delo — da se bodedo namreč mejsobno grizli, žalostna nam majka! Vaš
pesimist.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (Razdelitev obleke ubogim šolarjem.) Konec. Vsemogočni bo pa zapisal ta dela ljubezni v knjigo dobrih del usmiljenja in krščanske ljubezni. Uboga šolska mladina se bode pa milosrčnim gospem in vsem drugim dobrotnikom hvaležno skazovala s tem, da se bode vedno vzgojevala po načelu: »vse za vero, dom, cesarja«.

Če bi pa milostne dobrotnice in dobrotniki ne želi tiste hvaležnosti, ki jim gre, naj ne štejejo ubogi mladini tega v zlo, saj že sama zavest, da so siromakom pomagali, že to je lepo plačilo in zato naj nadaljujejo to človekoljubno delo tudi prihodnje leto. Dobremu, usmiljenemu sre je blagi čut tako prirojen, da samo za se ne more biti srečno, ampak najde svojo srečo le v sreči drugih ljudi. Naslednja pripovedka slavnega pisatelja Ivana Turgenjeva nam kaže, kako redkokdaj sta dobrodelnost in hvaležnost združeni.

Nekoč napravi Stvarnik veliko pojedino. Povabljeni so bile na to pojedino vse čednosti: torej same dame. Ogromno število se jih nabere v prekrasni dvorani, bile so vsake vrste, majhne in velike. Manjše so bile prijetnejše in ljubeznivejše, kakor večje, vse so se pa čutile prav zadovoljne in so se prav ljubko med sabo zabavale, kakor se sploh spodobi sorodnicam in znanam.

Stvarnik jih opazuje od strani in kmalu zapazi, da se dve dami v tej družbi še ne poznata, ker nič ne občujeta med sabo. Na tihem stopi k njima, prime prvo za roko, pelje jo k drugi ter predstavi prvo drugi kot »dobrodelnost«, drugo pa prvi kot »hvaležnost«.

Obedve čednosti se zelo druga drugi čudita, kajti kar svet obstoji, in to je že nekaj tisoč let — sta se na tej pojedini v prvič vidile; pa tudi v bodoče sta se druga druge ogibale in se še dandanes ogibata.

Jakob Dimnik.

Iz Ambrusa. (Jožef Perko †.) Dne 8. grudnia p. l. je umrl g. Jožef Perko, učitelj v Šmihelu pri Žužemberku po tridnevni bolezni za otrpnenjem možganov v 32. letu svoje starosti. Pokopan je bil v Ambrusu poleg svoje žene, ki je po dolgi in mučni bolezni dne 17. vinotoka p. l. umrla in zapustila 15 mesečno dete. Rajni je bil blag tovariš svojim sotrudnikom, miroljuben mož, priljubljen pri višjih kakor tudi v vsi občini. Zadnjo čast pri pogrebu so mu skazali gg. učitelji in gdč. učiteljica iz Žužemberka in gg. učitelja iz Doberniča in Zagrace. Tem gospodom in gospodičini kakor obilemu številu drugih spremljevalcev rajnega k večnemu počitku izrekajo tužni sorodniki prisrčno hvalo. — V miru počivaj!

Iz ljubljanske okolice. (Popotnikov kalendar za l. 1892.) Tako se mi je priljubila ta knjižica, da bi jo res težko pogrešal, ako bi kdaj prenehala izhajati. Čudil bi se, ako bi poznal kacega tovariša, kateri bi bil brez nje in ne podpiral njenega uredništva, katero ima gotovo čez glavo dela z njo. Zelo nestrpno sem jo pričakoval tudi letos in ker je bilo že sredi prosinca, sem nekoliko »pobezal«, da sem prišel srečno do nje. Knjižica je res jako lična, veliko lepega grafičnega je v nji. Lepša jo podoba slovanskega pedagoga Komenskega s primerno pesnico, priloženo ji je žrebanje avstro-ogerskih srečkov leta 1892. itd. kakor druga leta. Najzanimivejši je pa go-